

6. Медушевская И. Е. **К вопросу об экономической безопасности и конкурентоспособности: региональный аспект** / И.Е. Медушевская // Экономика. – 2001. – № 6. – С. 76–69.

7. **Науково-методичні основи оцінювання стану економіко-екологічної безпеки (регіональний аспект):** Монографія. За наук. ред. доц. Т.В.Кузнецової . – Рівне: НУВГП, 2012. – 250 с.

8. Степаненко А. **Оцінка економічної безпеки України та її регіонів** / А. Степаненко, М. Герасимов // Регіональна економіка – 2002. – № 2. – С. 39–54.

9. Ткаченко Ю. В. **Сучасні підходи до визначення поняття економічної безпеки: структурний аспект** / Ю.В. Ткаченко // Економічний простір. – 2009. – №24. – С. 192–198.

10. Хвесик М. А. **Економіко-правове регулювання природокористування** : монографія / М.А. Хвесик, Л. М. Горбач, Ю.П. Кулаковський. – К.: Кондор, 2009. – 524 с.

11. Хлобистов Є.В. **Екологічна безпека трансформаційної економіки** / Є. В. Хлобистов / [Відп. Ред. Дорогунцов С.І.]. РВПС України НАН України – К.: Агенство «Чорнобильінтерінформ», 2004. – 336 с.

Рецензент: д.е.н., професор Хвесик М.А.

УДК 339.56.055

І. П. ЛІПОВСЬКИЙ
А. А. ПОДЛЕВСЬКИЙ

АКТИВІЗАЦІЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ

У статті розглянуто та проаналізовано стан зовнішньоекономічної діяльності на регіональному рівні. Визначені основні завдання та перспективи активізації зовнішньоекономічної діяльності регіону.

© Липовський І.П. – старший викладач Східноєвропейського університету ім. Лесі Українки ;

© Подлевський А.А. – ст. викладач Національний університет водного господарства та природокористування

The article examines and analyzes the state of foreign economic activity at the regional level. The main objectives and prospect of intensification foreign trade activities in the region.

Ключові слова: експорт, імпорт, інвестиції, зовнішньоекономічна діяльність.

Зовнішньоекономічна діяльність відіграє важливу роль у забезпеченні соціально-економічного розвитку будь-якого регіону, адже на сучасному етапі суспільного розвитку та міжрегіональної конкуренції за ресурси регіони стають суб'єктами зовнішньоекономічних відносин. Україна зараз знаходиться в стадії соціально-економічних перетворень, тому виникає потреба комплексного аналізу наявних у регіонах можливостей для зовнішньоекономічних зв'язків, вибору регіональними підприємствами оптимальної стратегії виходу на міжнародні ринки і розробки тактичних прийомів її реалізації.

Проблеми зовнішньоекономічних зв'язків регіонів висвітлені в працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, а саме: Л. Абалкіна, В.Д. Андріанова, І. Ансоффа, С.Ю. Глазьева, А.П. Голікова, Л.В. Дейнеко, М.А. Кравця, Ч. Макмілана, М.З. Мальського, Ю.В. Макогона, А.С. Філіпенка та інших

Проте проблема характеристики зовнішньоекономічної діяльності регіонів (зокрема їх зовнішньоекономічних зв'язків) та шляхів її активізації до теперішнього дня знаходиться в сфері наукового дослідження і вимагає подальшого теоретичного й методичного обґрунтування. Це свідчить про актуальність даної теми, що обумовило її вибір.

Метою статті є характеристика Волинської області з позиції їх входження до системи зовнішньоекономічних зв'язків та розробка шляхів активізації її експортного потенціалу. Відповідно до цієї мети було поставлено задачу охарактеризувати сучасний стан зовнішньоекономічних зв'язків Волинської області та визначити перспективи розвитку їх зовнішньої економічної діяльності .

До пріоритетних напрямів розвитку зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання у Волинській області відносяться:

– збільшення обсягів експорту, підвищення його географічної та товарної диверсифікації;

- активізація транскордонного і міжрегіонального співробітництва;
- підвищення рівня якості роботи з використанням міжнародної технічної допомоги;
- поліпшення бізнес-клімату та створення сприятливих умов для надходження інвестицій в економіку області.

В процесі дослідження визначено зовнішньоторговельний оборот товарів, обсяг їх експорту та імпорту. Сальдо торгівлі у 2012 році зменшилося майже на 90 млн. дол. США. (табл. 1 і рис. 1).

Таблиця 1

Загальна характеристика зовнішньої торгівлі у Волинській області

Показник	2011 рік	2012 рік	2013 рік (прогноз)
Зовнішньоторговельний оборот товарами, млн. дол. США	1706,3	1697,7	1701,0
Обсяг експорту товарів, млн. дол. США	646,7	661,8	698,2
Обсяг імпорту товарів, млн. дол. США	1059,6	1035,9	1002,8
Сальдо торгівлі, млн. дол. США	-412,9	-374,1	-304,6

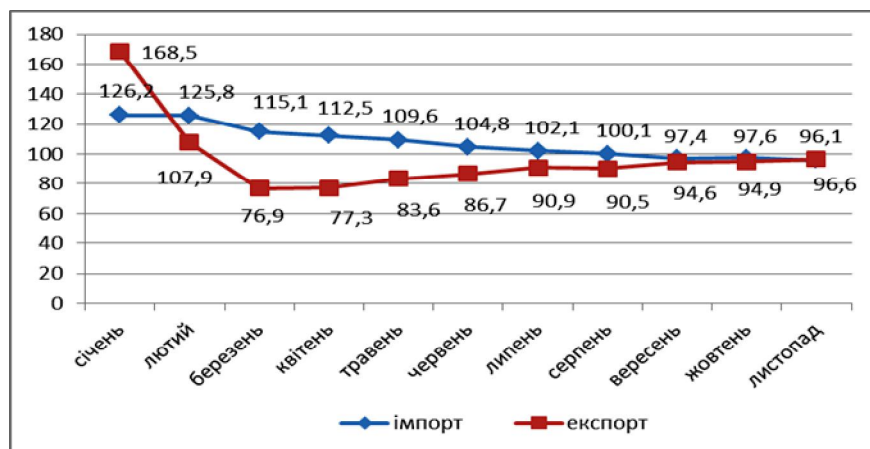

Рис. 1. Темпи зростання (зниження) експорту-імпорту товарів у 2012 році (наростаючим підсумком, у % до відповідного періоду попереднього року)

Як свідчать результати проведених досліджень, обсяг експорту товарів у січні-листопаді 2012 р. порівняно із відповідним періодом 2011 р. зменшився на 3,9% і становив 570,2 млн. дол. США, імпорту – відповідно на 3,4% і 930,5 млн. дол. США. Від’ємне сальдо склало 360,3 млн. дол. США проти 370,6 млн. дол. США у 2011 р.

На формування від’ємного сальдо суттєво вплинули такі групи товарів, як транспортні засоби (-338,3 млн. дол.) та пластмаси, полімерні матеріали (-79,7 млн. дол.). Коефіцієнт покриття експортом імпорту дорівнював 0,61 (у 2011 році – 0,62). Зовнішньоторговельні операції здійснювалися з партнерами 99 країн світу. Підприємства області експортували товари у 66 країн, а отримували – з 84.

Щодо експорту, то з країн Євросоюзу експортовано товарів на 342,4 млн. дол. (60% загального обсягу), що менше, ніж у 2011 р. на 10,8%, у країни СНД – відповідно на 217,6 млн. дол. (38,2%), на 9,8% більше, решта – в інші країни світу.

Вагомі експортні поставки товарів серед країн-членів ЄС здійснювалися до Німеччини, Угорщини, Польщі, Словаччини, Австрії (рис. 2). Головними торговими партнерами серед країн СНД залишаються країни Митного союзу (Російська Федерація, Казахстан і Білорусь).

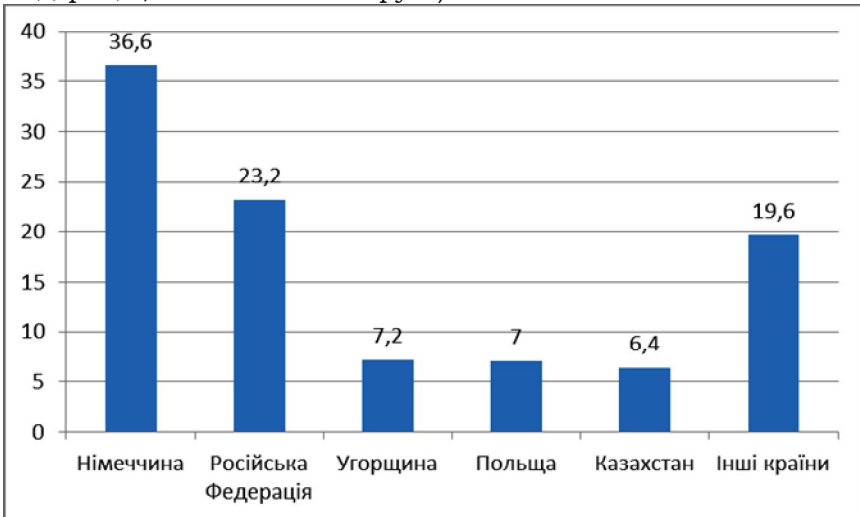

Рис. 2. Географічна структура експорту товарів (у % до загального обсягу)

Найбільші поставки здійснювались до Німеччини на 208,5 млн. дол., що на 3,4% менше, ніж у 2011р., до Російської Федерації та Угорщини – на 132,2 млн. дол. та 40,8 млн. дол. відповідно на ЗД% і в 1,8 рази менше, до Польщі – на 40,0 млн. дол., на 7,2% менше та Казахстану – на 36,3 млн. дол., що на 21,4% більше (за рахунок експорту деревини та меблів).

В структурі експорту товарів 28,1% займає електричне обладнання, 15,6% – механічні пристрої, 12,5% – деревина та вироби з неї, 9,8% – меблі, 7,3% – молочна продукція, 3,1-2,2% чорні метали та вироби з них, текстильний одяг, вироби з полімерних матеріалів та пластмас, м'ясопродукти.

Загальна характеристика динаміки експорту товарів по містах і районах Волинської області представлені у таблиці 2.

Таблиця 2

Обсяг експорту товарів по містах і районах Волинської області

Назва районів і міст	2011 рік	2012 рік (очікуване)	2013 рік, прогноз	2013 рік, прогноз у % до 2012 року
Володимир-Волинський	0,8	0,5	0,6	120,0
Горохівський	1,9	1,1	1,3	118,2
Іваничівський	0,9	0,9	1,0	111,1
Камінь-Каширський	4,7	4,8	5,0	104,2
Ківерцівський	9,9	10,0	10,1	101,0
Ковельський	4,2	8,5	10,0	117,6
Локачинський	1,0	0,7	0,9	128,6
Луцький	270,3	260,5	270,4	103,8
Любешівський	1,3	1,3	1,5	115,4
Любомльський	1,9	1,8	2,0	111,1
Маневицький	9,8	9,5	9,6	101,1
Ратнівський	2,3	1,9	2,3	121,1
Рожищенський	5,4	3,5	4,0	114,3
Старовижівський	3,4	0,8	1,3	162,5
Турійський	0,7	0,9	1,2	133,3
Шацький	0,5	0,2	1,0	500,0
м. Володимир-Волинський	33,5	29,5	32,7	110,8
м. Ковель	20,2	22,4	23,1	103,1
м. Луцьк	229,6	245,7	261,7	106,5
м. Нововолинськ	44,4	57,3	58,5	102,1
По області:	646,7	661,8	698,2	105,5

В країни Євросоюзу відправляли переважно електричне обладнання, механічні пристрої, деревину та вироби з неї, текстильний одяг, чорні метали, вироби з полімерних матеріалів та пластмас, в країни СНД – продукцію тваринництва, меблі, механічні пристрої, деревину та вироби з неї.

Щодо імпорту, то з країн Євросоюзу надійшло товарів на 793,9 млн. дол. США, що на 16,5% більше, ніж у відповідному періоді 2011р. і складо 85,3% загального обсягу.

З країн СНД обсяг імпорту товарів становив 69,1 млн. дол. США, в 3,4 рази менше (7,4%), решта - з інших країн світу, що наочно відображає рис. 3.

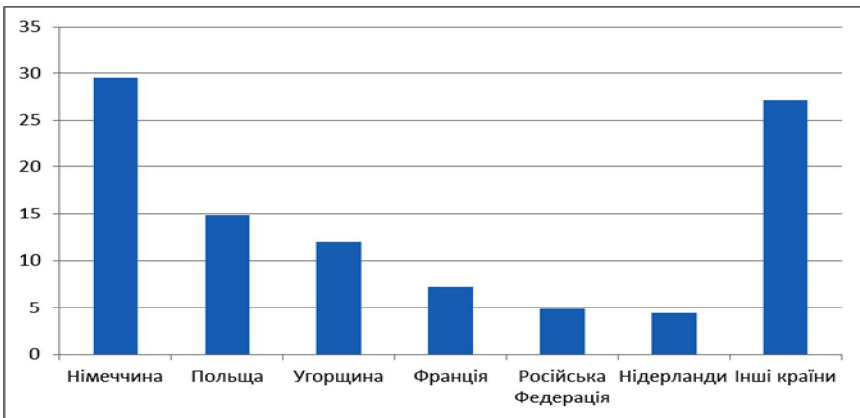

Рис. 3. Географічна структура імпорту товарів (у % до загального обсягу)

З Німеччини та Польщі отримано товарів на суму 274,1 млн. дол. і 138,9 млн. дол. відповідно, з Угорщини – на 112,0 млн. дол., з Франції – на 67,4 млн. дол., з Російської Федерації та Нідерландів – на 46,0 млн. дол. і 41,2 млн. дол.

Збільшився імпорт товарів майже зі всіх найбільших країн-партнерів: з Нідерландів, Франції та Німеччини в 2,0-1,6 разів (за рахунок транспортних засобів), з Польщі – на 13,9% (полімерних матеріалів, пластмас, м'яса та готових продуктів з нього). Одночасно зменшився обсяг поставок з Російської Федерації та Угорщини – відповідно в 2,5 разів та в 1,7 разів.

В товарній структурі 37,7% займають транспортні засоби та комплектуючі частини до них, 11,5% – електричне обладнання, 10,3% – полімерні матеріали, пластмаси, 6,4% – механічні пристрої, 5,5-3,4% – м'ясо і субпродукти, чорні метали та вироби з них, нафтопродукти, вироби з деревини.

З країн Євросоюзу одержували переважно транспортні засоби та комплектуючі частини до них, електричне обладнання, полімерні матеріали, пластмаси, м'ясо та субпродукти, механічні пристрої, з країн СНД - чорні метали, нафтопродукти, полімерні матеріали^ пластмаси, вироби з деревини.

Загальна характеристика динаміки обсягів імпорту товарів по містах і районах Волинської області представлена у табл. 3.

Таблиця 3

Обсяг імпорту товарів по містах і районах Волинської області

Назва районів і міст	2011 рік	2012 рік (очікуване)	2013 рік, прогноз	2013 рік, прогноз у % до 2012 року
Володимир-Волинський	46,3	39,3	40,2	102,5
Горохівський	2,1	1,9	1,8	94,7
Іваничівський	0,9	6,1	5,3	86,9
Камінь-Каширський	1,1	1,2	1,3	108,3
Ківерцівський	6,5	15,5	13,9	89,7
Ковельський	6,9	20,0	19,7	98,5
Локачинський	1,1	1,7	1,6	94,1
Луцький	273,9	235,7	233,4	99,0
Любешівський	1,1	1,2	1,2	100,0
Любомльський	2,4	6,5	5,8	89,2
Маневицький	0,7	1,0	1,0	100
Ратнівський	0,8	2,5	2,0	80,0
Рожищенський	0,6	0,5	0,6	120,0
Старовижівський	0,5	0,7	0,6	85,7
Турійський	0,6	0,4	0,4	100,0
Шацький	0,4	0,1	0,2	200,0
м. Володимир-Волинський	56,0	24,3	24,1	99,0
м. Ковель	36,7	36,2	35,6	98,3
м. Луцьк	531,4	530,8	523,4	98,6
м. Нововолинськ	89,6	110,3	90,7	82,2
По області:	1059,6	1035,9	1002,8	96,8

Разом з тим, в 11 країн світу експортовано готову продукцію, виготовлену на давальницькій сировині на 178,9 млн. дол. (на 26% менше), що становить 31,4% загального обсягу експорту. Основу товарної структури цієї продукції складає електричне обладнання (88,5%) і текстильний одяг (9,1%).

Давальницька сировина надійшла із 44 країн світу загальною вартістю 127,5 млн. дол. (13,7% імпорту), що у 1,6 разів менше, ніж за січень-листопад 2011 року. В товарній структурі 77,7% займає електричне обладнання, 13% – полімерні матеріали, пластмаси та каучук, 8% – текстильні матеріали та вироби.

Експорт-імпорт давальницької сировини і готової продукції, виготовленої із неї, здійснювався, в основному, з Німеччиною та Угорщиною.

Найбільше товарів експортували підприємства обласного центру – на 235,0 млн. дол. (41,2% обсягів області) та Луцького району – на 198,2 млн. дол. (34,8%), міст Нововолинська – на 53,4 млн. дол. (9,4%), Володимира-Волинського – на 25,2 млн. дол. (4,4%).

Підприємства м. Луцька та Луцького району отримали товарів на суму 503,1 млн. дол. і 191,8 млн. дол., що становить відповідно 54,1% і 20,6% загального обсягу.

Результати зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання у Волинській області дозволяються визначити основні можливості її розвитку, а саме:

- забезпечення інформаційної та організаційної підтримки іноземним інвесторам;
- створення сприятливих умов для залучення іноземних інвестицій, рівних умов для конкурентів на ринку інвестицій;
- поглиблення співпраці з перспективними торговельними партнерами;
- взаємодія з торговельно-економічними місіями у складі дипломатичних установ України за кордоном ц плані розповсюдження серед зацікавлених іноземних бізнесових кіл інформації про експортні можливості області;
- усебічний розвиток і поглиблення взаємовигідних міжнародних зв'язків області із іноземними країнами;
- активізація співпраці у рамках Єврорегіону «Буг»;
- розширення формату співпраці з міжнародними організаціями з метою залучення міжнародної технічної допомоги.

Кінцевим результатом досягнення цілей повинні стати такі кількісні та якісні критерії, як:

- приріст обсягу експорту товарів у 2013 році порівняно із показниками 2012 року на 5,5%;
- скорочення від'ємного сальдо зовнішньоекономічних операцій.

Бібліографія

1. **Основні напрями економічного і соціального розвитку Волинської області на 2013 рік.** – Луцьк, Волинська обласна державна адміністрація, 2013.

2. **Прогноз економічного і соціального розвитку Волинської області Волинської області на 2013 рік.** – Луцьк, Волинська обласна державна адміністрація, 2013.

3. **Про соціально-економічне становище області.** – Луцьк, Головне управління економіки у Волинській області, 2013.

4. **Програми зайнятості населення Волинської області на 2012-2013 роки.** – Луцьк, Волинська обласна державна адміністрація, 2012.

Рецензент: д.е.н., професор Павліха Н.В.

УДК 657.4

В. В. МАЛІКОВ

МЕТОДОЛОГІЯ АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В статті розглянуто існуючі підходи до виділення етапів аналізу виробничих запасів в науковій літературі, досліджено характеристики та висвітлено напрями підвищення ефективності використання матеріально-виробничих запасів.

In the article the existent going is considered near the selection of the stages the analysis of production supplies in scientific literature, investigational descriptions and directions of increase of efficiency of the use of supplies are reflected.

© Маліков В.В. – д.н. з держ. у., доцент Харківського національного автомобільно-дорожнього університету